

VYJÁDŘENÍ KONZULTANTA K MAGISTERSKÉ PRÁCI PAVLA ZAJÍČKA

Na počátku byl název, jemuž nutno přiznat půvab: *Hlas volajícího na pouť*. V souvislosti s katedrou autorské tvorby, na které měla práce vzniknout, dalo se čekat, že to bude něco o hlase, o cestě k hlasu, ne však o cestě za hlasem, který poutníka volá, nýbrž za vlastním hlasem volajícího, tedy o cestě k osobnosti, o nabývání hlasu a s ním též individuality, abychom parafrázovali formulaci doc. Libuše Válkové.

Ale tak jednoduché to s Pavlem Zajíčkem není; zatímco jiným studentům se občas stává, že předem ohlášený název diplomové práce se ukáže jako nepřesný a je třeba jej změnit, aby lépe odpovídal podobě, k níž téma při psaní dospělo, v Zajíčkově případě byl název dlouho to jediné, o čem nemohlo být sporu; zbývalo jen najít, co by tak mohl označovat. Jeho (řekněme) široké interpretační pole mu naštěstí umožňovalo označovat téměř cokoli, zejména v tzv. přeneseném smyslu. Konzultant se tedy nejen nebránil, ale naopak přivítal možnost, že v práci půjde o hlas autorský, o formování literárního výrazu za podstatného příspěví častého autorského čtení. S tím Pavel Zajíček měl a má četné a nepochybně hluboké zkušenosti, na něž bych byl zvědav nejen jako pedagog, ale i jako autor, který jen málokdy publikoval text neověřený před posluchači. Zdálo se, že zbývá jen začít psát.

A Pavel Zajíček opravdu začal. Ne jednou: během dvou let napsal šestadvacet začátků, kratších či delších, slibných více či méně, vesměs však použitelných a probouzejících očekávání. Fakt, že se ani jeden z těchto začátků nestal první stránkou práce a nedostalo se mu pokračování, může mít příčiny rozmanité, a už proto stojí za pozornost. Jednu z příčin spatřuje konzultant v Zajíčkově stylu psaní (zde téměř exemplárně platí Flaubertova věta „Styl, to jsem já“), totiž v zaznamenávání netoliko perspektivních a nadějných nápadů, ale i každé pochybnosti o nich, a to jak jen možno synchronně. Jako by Pavel Zajíček psal oběma rukama najednou, přičemž jedna ruka rozvíjí myšlenku často s podivuhodnou důsledností a

mimořádným postřehem pro detail či odstín, zatímco druhá ruka vzápětí, ba zároveň a někdy dokonce s malým předstihem napsané či jen zamýšlené řádky zpochybňuje, zesměšňuje, odvolává, aniž by je ovšem rovnou škrtila, jak by se slušelo, kdyby ty pochybnosti byly zcela věrohodné. Výsledkem bývá text vrstevnatý, svědčící o smyslu pro složitost jevů a také pro humor, hantýrkou katedry řečeno text „vnitřně dialogický“, ale také text, který sám před sebou kličkuje tak dlouho, až se buď unaví a není schopen pokračovat, anebo se předběhne a pokračování si zakáže. Zde tuším vysvětlení paradoxního úkazu, že totiž čtenář jednoho (téměř kteréhokoli) odstavce žasne nad přesností autorova vidění, formulační brilancí, bohatstvím jazyka, vědomím souvislostí a obeznámeností s literaturou krásnou i odbornou, zatímco čtenář celé práce s každou další kapitolou ztrácí orientaci, co vlastně text sleduje, co je v něm hlavní a vedlejší, co chce být bráno vážně a co je jen slovní hříčka, nebo ještě hůř, koketní ornament, jehož se autor nedovede zřici.

Tato nevýhoda je samozřejmě tím nápadnější, čím text chce (nebo musí, aby např. splnil podmínku stanovenou pro práci tohoto stupně) být delší. Tentokrát se Zajíčkův sebestylizující styl projevil s takovou silou, že konzultant váhal, zda vůbec doporučit pojednání k obhajobě, i když jindy s lehčím srdcem doporučuje k obhajobě práce mnohem nedomyšlenější, odbytější a hůře napsané.

Nakonec doporučuje i tuto, která na každé stránce svědčí o autorově nadání, zároveň však o tom, že autor neumí zacházet sám se sebou, rozlišit v sobě čas inspirovaného sběru a čas kritického třibení, čas pro zalíbení v hravém detailu a čas pro odstup v zájmu celkového tvaru. Konzultant má totiž podezření, že k tomuto rozlišování nelze dospět dalšími opravami přítomného pokusu, nýbrž obezřetnější (o tuto zkušenost bohatší) prací na textech, které si od něho jeho zřejmý talent v budoucnu vyžádá.